

DE EVANGELISATIEKIOSK TE WIJK AAN ZEE

WAT INDRUKWEKKEND MOET HET GEWEEST ZIJN, wanneer de Heere Jezus, zooals we in den Bijbel lezen, uitging en „nedergezeten bij de zee, hun vele dingen leerde door gelijkenissen.... Een zaaier ging uit om te zaaien....”

Het onderwijs des Heeren was boeiend, de menschen luisterden er gaarne naar. Zijn voorbeelden koos Hij uit de natuur of uit het dagelijksch leven. Zoo verstonden Zijn hoorders de diepere beteekenis van Zijn woorden beter. Soms ook moest Hij hun die toch nog uitleggen: de zaaier

— Jezus Zelf; het goede zaad — het Woord Gods, het Evangelie.

Nog steeds moet het Evangelie onder de menschen gebracht worden, bijv. des Zondags in de kerk. Maar zijn we daarmee klaar als geloovigen? Kunnen we dan zeggen: wij hebben genood, door de deuren der kerk open te zetten?

Neen, immers de groote massa gaat niet ter kerk. En de Heere Jezus heeft bevel gegeven: Predikt het Evangelie aan alle creaturen. Dus moeten er middelen

en wegen gevonden worden om wanneer de schare zelf niet komt, ze toch te bereiken.

Terwijl Filippus te Samaria vertoefde, gebood een Engel des Heeren hem heen te gaan tegen het Zuiden; — op den weg, die van Jeruzalem afdaalt naar Gaza, welke woest was; — d. w. z. dat het de minst bezochte weg was.

Filippus gehoorzaamde onmiddellijk.

De toestand is sindsdien nog niet verbeterd, zoodat het nog even of liever nog dringender noodig is, de „minst bezochte wegen” op te zoeken.

Zoo kwam men er ook toe in badplaatsen, aan het strand, midden in het drukke vacantieleven, het Evangelie te verbreiden. Evenals Filippus begreep men, dat hier iets voor de zaak des Heeren te doen was. En het resultaat? De kamerling reisde zijn weg met blijdschap, want de vrede Gods was in zijn hart gedaald! Zóó ver zijn wij nog niet, dat wij op zulke resultaten kunnen terug zien, want de kiosk te Wijk aan Zee heeft eerst haar tweeden zomer meegemaakt.

Bij de standplaatsaanvraag kregen we van den burgemeester het consigne mee: Volstrekt niemand storen, noch overluid spreken of zingen!

Daaraan hebben we ons zooveel mogelijk gehouden. We werkten in stilte door, gaven veel lectuur gratis uit. Kinderen, vooral meisjes, kwamen die halen en namen ze mee naar huis, waar er, dit ondervonden we wel, veel gebruik van werd gemaakt. Briefkaarten met teksten en psalmversjes, die ze, wanneer we dat vroegen, van buiten leerden en opzeiden bij de Evangelisatiekiosk.

Verrassend was het, hoe ouders een gulden meegaven voor ons werk, hoewel men aan de kinderen kon merken, dat er thuis niets meer aan den „godsdienst” gedaan werd.

Wonderlijke vragen worden er soms gedaan, zelfs door z.g. geloovigen: „Heeft u nogal succes?” Verstaat zoo iemand dan heelemaal niet, wat evangeliseeren is, vraag ik me wel eens af.

De gelegenheid om in gesprek met iemand te geraken doet zich vaak voor.

Allerlei menschen, groot en klein, ontmoeten we. De kleine jongen, die z'n versje bij me op kwam zeggen, en bleef steken. „Ga je wel eens naar de kerk?” — „Neen, dat kan ik niet, we hebben badgasten en dan moeten we moeder helpen.” De groote man, die godsdienst eigenlijk een „zoet-houwerij” vindt!

Soms is het:

Bijna bewogen Christen te zijn,

Bijna bewogen, ach —, 't is slechts schijn.

Hoe kort de Evangelisatiekiosk ook staat, toch bestaat er reeds waardeering voor het werk. Van den burgemeester kregen wij dit tweede jaar o.a. wat meer vrijheden.

En het z.g.n. „succes”? Wij vertrouwen op Gods belofte, dat Zijn Woord niet ledig tot Hem zal wederkeeren.

J. VRISOU

KAREL V EN DE FUGGERS

KAREL V OP BEZOEK BIJ ANTON FUGGER te Augsburg.

Hier is de machtige keizer op z'n best; hier is hij een gezellige prater, een vriendelijke, joviale gast, die het op prijs weet te stellen, dat de familie Fugger zich zoo voor hem uitslooft. Terwijl de vrouw des huizes een welvoorzienend disch aanricht, heeft Karel een gesprek met Anton Fugger, dat hem blijkbaar meer interesseert dan de roemer wijn, die de Jonkvrouw hem met de noodige gratie komt aanbieden. 't Is ook geen alledaagsch onderhoud, dat die twee hebben.

In den haard brandt een vuur van kaneelhout, en de keizer heeft de opmerking gemaakt, dat zijn gastheer zulke kostbare brandstof gebruikt.

Toen is Anton vlug naar een fraai bewerkte schrijn geloopt en heeft er een pakje papieren uitgehaald, dat met een zijden koord zorgvuldig bijeengehouden werd.

„Ik kan mij de weelde veroorloven, nog kostbaarder brandhout te gebruiken ter eere van mijn hoogen gast,” zei Fugger en meteen wierp hij het pakje papieren in het haardvuur. Dat was inderdaad zeer kostbare brandstof, want de papieren waren schuldbrieven op naam van den keizer.

En het moet voor den keizer een zeldzaam goed oogenblik zijn geweest, toen hij die lastige schuldbrieven in rook en vlammen zag vergaan.

Keizer Karel toch stond bij de Fuggers diep in 't krijt. Dat was al begonnen bij z'n verkiezing tot keizer. 't Was toen niet anders dan thans; het geld beheerschte de wereld. Ook toen was het reeds de Mammon, die veler hart in beslag nam, waartegen de Heiland zoo ernstig heeft gewaarschuwd.

De keurvorsten hadden in 1519 de keus tusschen twee pretendentes, Frans I, den koning van Frankrijk en Karel V, den koning van Spanje. Wie nu maar het meeste bood, kon op hun steun rekenen. Een van hen was Frederik de Wijze, de vriend van Luther. Hij heeft aan dien handel niet meegedaan en hoewel hij zijn stem uitbracht op Karel, heeft hij er geen penning voor willen opstrijken. Doch de andere vorsten dachten er niet zoo over. Zij brachten het „grijpt, als 't rijpt,” in praktijk en lieten Karel en Frans tegen elkaar opbieden. Karel won het pleit; hij werd tot

keizer gekozen, maar die verkiezing kostte hem de geweldige som van 850.000 gulden. Naar onze geldswaarde gerekend, een bedrag dat in de miljoenen loopt.

Nooit had Karel deze som kunnen betalen, als niet de Fuggers hem hadden geholpen. Het is waar, de Welzens te Augsburg en de Italiaansche bankiers schoven ook af, maar de grootste portie kwam voor rekening van de Fuggers. Zij leenden den keizer 543.000 gulden en daarmee had Jakob Fugger Karel V aan de Duitsche keizerskroon geholpen.

Toen het vier jaar later eens niet erg boterde tuschen Fugger en den keizer, kon de bankier toch niet nalaten heel bescheiden aan Karel te schrijven: „Het is ook kenbaar en ligt open voor ieders oog, dat Uwe Majesteit de Duitsche kroon zonder mij niet had kunnen verkrijgen, zooals ik Uwe Majesteit met het handschrift Uwer gemachtigden aantoonen kan.”

'n Dergelijke opmerking was wel geschikt om den keizer een toontje lager te doen zingen. 't Was met de Fuggers heel klein begonnen. Hans Fugger had zich omstreeks 1350 als een arme wever te Augsburg gevestigd. Z'n zoon Jakob I had zich weten op te werken tot een voornaam textielhandelaar en diens zoon Jakob II heeft met één slag den grond gelegd voor het fortuin der Fuggers. — Dat was in 1487. — In dat jaar bedroeg het handelskapitaal der firma 25.000 gulden en bijna dit geheele bedrag leende hij aan Siegmund van Tyrol, die hem daarvoor de zilvergroeven bij Schwarz als onderpand gaf.

't Was een waagstuk. Jakob werd de exploitant van de mijnen en de zet gelukte. Reeds het volgende jaar kon hij den aartshertog 150.000 gulden leenen en enkele jaren later had hij den bijnaam van Jakob den Rijke.

Er werden nu jaren achtereen enorme winsten gemaakt en in 1511 was het handelskapitaal reeds opgelopen tot 250.000 gulden.

De jaren, die nu volgden, brachten nimmer minder dan 50% winst in de kas en bij den dood van Jakob den Rijke, Januari 1526, bedroeg zijn kapitaal ruim twee miljoen gulden.

„Juist toen Doctor Othman Nachtigall hem de lijdensgeschiedenis voorlas, is hij als een kind ontslapen.”

In zijn testament had Jakob de leiding der zaken aan zijn neef Anton Fuggers opgedragen. Door de transactie van 1519 was Karel in relatie gebleven met de Fuggers. Het sprak vanzelf, dat de geleende som moest worden terugbetaald en dat er hooge renten moesten betaald worden. De Fuggers waren heel vriendelijke menschen, maar zaken zijn zaken, zelfs als men die zaken doet met een keizer.

Men heeft in de Nederlanden meermalen gemopperd over het feit, dat Karel zooveel geld opnam bij de „Duitsche woekeraars” en dat hij de belangrijke sommen, die hij

uit de Nederlanden haalde, gebruikte om de gaten in Duitschland te stoppen.

Aan Philips hebben de Staten eens, toen hij een aanzienlijk bedrag als bede vroeg, de voorwaarde gesteld, dat het dan uit moest zijn met zijn leeningen bij de Fuggers.

Het is wel heel mooi, wat Anton Fugger op onze illustratie doet, een bundel schuldbrieven verbranden, maar geslepen koopman die hij was, wist hij wel, dat dit geld wel weer terug zou komen.

De ommeswaai van Maurits van Saksen bezorgde Karel in 1552 benauwde oogenblikken. Zoodra hij vernam, dat Maurits van een vriend een vijand geworden was, was hij er op bedacht, een flink leger bijeen te brengen. Doch daarvoor was geld noodig. Welnu, de Fuggers waren er nog. Maar jawel, de Fuggers waren geen mannen, om goed geld naar kwaad geld te gooien. Ze maakten ernstig bezwaar, om Karel, die wellicht spoedig in handen zijner vijanden kon vallen, nog meer te leenen, dan hij reeds geleend had.

In Insbrück liet Karel Anton Fuggers bij zich komen. De keizer moest geld hebben en de bankier wilde het niet geven. Dat was voor Karel een moeilijk geval. Toen is er tuschen beide mannen menig hard woord gevallen. Het aardige tooneel in de huiskamer der Fuggers bij het vroolijk brandende kaneelhout was uit de herinnering verdwenen. Thans was het geen knetterend vuur, maar waren het knetterende woorden. Toch werden ze het ten slotte na veel loven en bieden eens. Fugger zou Karel 400.000 dukaten leenen, maar natuurlijk tegen een aanzienlijke rente. Enkele dagen later moest Karel heimelijk Insbrück verlaten, slechts van enkele getrouwen vergezeld. Doch de transactie met de Fuggers was toch tot stand gekomen, die den keizer toen juist uit de moeilijkheid heeft gered.

P. DE ZEEUW J.G.ZN

GEDACHTE

Bij God zijn uitkomsten niet alleen tegen, maar ook door den dood. ☒

